

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 7. studenoga 2007.

Sv. Jeronim, tumač Boje Riječi, asketa i duhovni vođa

Draga braćo i sestre!

Zadrat ćemo danas svoju pozornost na svetom Jeronimu, crkvenome ocu koji je u središte svoga ivota postavio Bibliju: preveo ju je na latinski jezik, tumačio je u svojim djelima, a ponajprije ju je nastojao konkretno ivjeti za svoga duga zemaljskog ivota, unatoč svome poznatome teškom i raspaljivom karakteru što mu ga je dala priroda.

Jeronim se rodio u Stridonu oko 347. godine, u kršćanskoj obitelji koja mu je omogućila prikladan odgoj i obrazovanje, poslavši ga i u Rim kako bi ondje dovršio školovanje. Osjetio je privlačnost svjetovnoga ivota (usp. *Ep.* 22,7), no prevladala je kod njega elja i zanimanje za kršćansku vjeru. Primivši krštenje oko godine 366., usmjerio se prema asketskome ivotu i pošavši u Akvileju, ondje je postao dijelom skupine gorljivih kršćana koju je on sam nazivao sličnom "koru blaenih" (*Chron.* ad ann. 374), a okupljala se oko biskupa Valerijana. Otišao je potom za Istok te je kao pustinjač ivio u Pustinji Kalcidi, juno od Alepa (usp. *Ep.* 14,10), posvetivši se ozbiljno studiju. Usavršio je svoje poznavanje grčkoga, a počeo je učiti hebrejski (usp. *Ep.* 125,12), prevodio je kodekse i patristička djela (usp. *Ep.* 5,2). Razmatranje, samoća, dodir s Riječi Bojom doveli su dozrijevanja njegova kršćanskoga senzibiliteta. Snano je osjećao teret svoga nekadašnjeg mladenačkog ivota (usp. *Ep.* 22,7), a ivo je primjećivao i kontrast između poganskoga mentaliteta i kršćanskoga ivota. Taj je kontrast postao poznat po dramatičnom i ivom "viđenju", u kojem mu se učinilo kao da je bičevan pred Bogom, jer je "ciceronovac a ne kršćanin" (usp. *Ep.* 22,30).

Godine 382. prešao je u Rim gdje ga je papa Damaz, čuvši glas o njegovu asketsku ivotu i znanstvenoj kompetenciji, uzeo kao tajnika i savjetnika. Ohrabrio ga je i da započne novi latinski prijevod biblijskih tekstova iz pastoralnih i kulturnih razloga. Neke osobe iz rimske aristokracije,

posebice plemkinje Paula, Marcela, Asela, Lea i ostale, eleći se posvetiti putu kršćanskoga savršenstva i produbiti poznavanje Riječi Boje, izabrale su ga kao duhovnoga vođu i učitelja u metodičkom pristupu svetim tekstovima.

Nakon smrti pape Damaza, Jeronim je napustio Rim godine 385. i krenuo u hodočašće, isprva u Svetu zemlju, tihu svjedokinju zemaljskoga Kristova ivota, a zatim u Egipat, zemlju koju su odabrali mnogi monasi (usp. *Contra Rufinum* 3,22; *Ep.* 108,6-14). Godine 386. zaustavio se u Betlehemu gdje su, velikodušnošću plemenite gospođe Paule, izgrađeni jedan muški i jedan enski samostan te svratište za hodočasnike koji su dolazili u Svetu zemlju, "misleći kako Marija i Josip nisu imali gdje bi se smjestili" (*Ep.* 108,14). U Betlehemu je ostao sve do smrti, nastavljajući sa svojom intenzivnom djelatnošću: tumačio je Boju Riječ; branio je vjeru, snano se suprotstavljajući raznim krivovjerjima, poticao je monahe na savršenstvo; poučavao je mlade učenike klasičnoj i kršćanskoj kulturi; pastirskim je duhom primao hodočasnike koji su posjećivali Svetu zemlju. Preminuo je u svojoj ćeliji, u blizini spilje Rođenja, 30. rujna 419./420. godine.

Njegova knjevna sprema i široka erudicija omogućile su Jeronimu da izvrši reviziju i prijevod mnogih biblijskih tekstova. Riječ je o dragocjenom djelu za latinsku Crkvu i za zapadnu kulturu. Na temelju izvornih tekstova i zahvaljujući usporedbi s prethodnim prijevodima, on je izvršio reviziju četiriju evanđelja na latinskom jeziku, potom Psaltira, te većeg dijela Staroga zavjeta. Vodeći računa o hebrejskom i grčkom izvorniku, o grčkom prijevodu Septuaginte, kao i o prethodnim latinskim prijevodima, Jeronim je, potpomognut ostalim suradnicima, mogao ponuditi bolji prijevod koji čini takozvanu Vulgatu, "slubeni" tekst latinske Crkve. Zanimljivo je primijetiti kriterije kojih se ovaj veliki bibličar drao u svome prevoditeljskom poslu. Otkriva ih on sam kad izjavljuje da poštuje čak i red riječi Svetoga pisma, jer je u njemu, kae, "čak i poredak riječi otajstvo" (*Ep.* 57,5), to jest objava. Ističe usto potrebu utjecanja izvornim tekstovima: "Ako bi se podigla kakva raspra među Latinima o Novom zavjetu, zbog različitih oblika teksta u rukopisima, utecimo se izvorniku, to jest grčkome tekstu, na kojemu je napisan Novi zavjet. Na isti način i za Stari zavjet, ima li razlike između grčkih i latinskih tekstova, pozovimo se na izvorni tekst, hebrejski. Tako sve što izlazi iz izvora, moći ćemo naći i u potocima" (*Ep.* 106,2). Jeronim je također tumačio i brojne biblijske tekstove. Po njemu, tumačenja moraju ponuditi različita mišljenja, "tako da oprezan čitatelj, nakon što je pročitao različita tumačenja i nakon što je upoznao različita mišljenja - koja valja prihvatiti ili odbaciti - sam mogne procijeniti koje je najvjerodostojnije te, poput stručnjaka u mjenjačnici, odbaci laan novac" (*Contra Rufinum* 1,16).

Snano je i ivo pobijao krivovjerce koji su dovodili u pitanje tradiciju i vjeru Crkve. Dokazao je i vanost i vrijednost kršćanske knjevnosti, kao već dostojne da je se uspoređi s onom klasičnom. Učinio je to napisavši *De viris illustribus*, djelo u kojem Jeronim predstavlja biografije više od stotinu kršćanskih pisaca. Napisao je i ivotopise monaha, oslikavajući, uz ostale duhovne ivotne putove, i monaški ideal. Usto, preveo je razna djela grčkih pisaca. Konačno, u svojoj vanoj zbirci pisama, tom remek-djelu latinske knjevnosti, Jeronim se pokazuje sa svim svojim značajkama učena čovjeka, askete i duhovnoga vođe.

Dozvolimo i mi da nas, draga braćo i sestre, vodi ovaj mudar učitelj duha. Prihvatimo onaj njegov poziv što ga je jednom uputio Paulinu Nolanskome: "Gledajmo da naučimo na zemlji one istine čija će se trajnost nastaviti i u nebu" (*Ep.* 53,10).